

СТРАТЕГИИ ЗА ПРОГНОЗИРАНЕ В ПЕЧАТНИТЕ МЕДИИ В РАМКИТЕ НА ДИСКУРСНО-ИСТОРИЧЕСКИЯ ПОДХОД: АНАЛИЗ НА НОВИНИТЕ ЗА ФЕМИЦИД

**Гюлсюм Сонгюл Ерджан
Нур Бану Елбюлкен
Исмаил Оркун Атасой**
Dokuz Eylül University (Türkiye)

Резюме. Новините в печатните медии отразяват редакционната политика на вестника, в който се публикуват, чрез подбор на езиков ресурс. Този подбор може да бъде идентифициран чрез методите за анализ, предоставени от Критическия анализ на дискурса. Историческият подход на дискурса, който е подход за критичен анализ на дискурса, определя различни дискурсивни стратегии за анализиране на определени аспекти на текстовете, за да разкрие разликата между „позитивните нас“ и „негативните тях“, кодирани от езика в текстовете. Една от тези стратегии – стратегията на прогнозиране, разкрива какви характеристики и качества се приписват на социалните актьори, обекти, факти, събития, процеси и действия в дискурса чрез анализиране на определени езикови ресурси в текста. В това изследване са разгледани новинарски текстове в печатните медии за фемицида в Турция през първата половина на 2024 г. Новините, които съставляват базата данни, са взети от Anıt Sayaç (англ. Monument Counter) – дигитален архив, който предоставя информация за жени, които са били убити в Турция от 2008 г. насам. Целта на нашето изследване е да разкрием начина, по който жените се отразяват в медиите като социални актьори във въпросните новини. По време на процеса на анализ на данните бяха изследвани прилагателни, прилагателни фрази, прилагателни клаузи и квалифициращи изрази, използвани за описание на жени, жертви на убийство, в новинарските текстове. Нашите открития показват, че традиционните роли на пола се засилват чрез изрични и/или скрити езикови ресурси и импликации в новинарските текстове, чрез приписване на положителни/отрицателни изрази на жените, а когато жените надхвърлят тези роли, те се представят на читателите чрез приписвания на отрицателни черти.

Ключови думи: печатни медии; новинарски текстове във вестници; фемицид; дискурсивно-исторически подход; стратегия на прогнозиране/приписване; роли на половете

Увод

Медиите, които включват всички електронни и печатни издания, са социална институция и докато символизируют и оформят културата и социалния живот (Bell 1998), играят активна роля в процесите на трансформацията им (Fairclough 1995). Медиите постигат това въздействие върху обществата чрез използването на език, с други думи – дискурс. Медийният дискурс, който играе важна роля в начина, по който се отразява реалността (O’Keeffe 2011), в това отношение е част от социалното и културното измерение на дискурса (Can & Ercan 2020). Медиите често се възползват от възможностите, предлагани от Критическия анализ на дискурса (КАД), за да разкрият езиковите стратегии, използвани за укрепване на идеологическите ангажменти на индивидите (Oktar 2001).

Докато разкрива връзката между език, общество, власт и идеология, КАД изследва идеологията, залегнала в основата на дискурса, чрез представените характеристики на езиковите структури. Новинарският дискурс, който е вид медиен дискурс, също се счита за една от областите на предаване на идеологии и следователно винаги представлява важна предметна област на КАД (Rubing & Sandaran 2023).

Целта на нашето изследване е да проучим новините за насилие над жени в турските ежедневници. Базата данни се състои от новинарски текстове в печатните медии относно убийствата на жени в Турция през първата половина на 2024 г. (1 януари – 30 април 2024 г.), получени от Anit Sayaç – онлайн уеб страница, създадена в памет на жените, загубили живота си поради домашно насилие. Въпросните новинарски текстове бяха анализирани в контекста на стратегията за прогнозиране на дискурсивно-историческия подход (ДИП) – един от методите на КАД (Wodak 2001), и как жените, като социални актьори, са характеризирани чрез прилагателни, прилагателни фрази и прилагателни клаузи във въпросните текстове, какви характеристики са им приписани и как са представени в медиите.

Роли на социалния пол и насилие над жени

Социалният пол, за разлика от биологичния пол, е феномен, наложен на индивидите от обществото и културата. Той включва ролите, възлагани на жените и мъжете от раждането им, и техните поведенчески модели в съответствие с тези роли. Конъл (Connell 2016, p. 278) заявява, че когато се раждат, хората имат само биологичен пол и с течение на времето те създават своята полова идентичност чрез интернализиране на поведението, изисквано от културната и социалната структура на обществото, в което живеят, въз основа на своя биологичен пол.

Заедно с ролите им като социални полове възникват и неравнопоставени властови отношения между мъжете и жените, което подготвя почвата за фор-

миране на патриархална структура. В този контекст жените са принудени да останат на заден план в семейството, бизнеса и социалната среда. В Турция мястото, където дискриминацията по половата роля се усеща ясно, е семейната структура, в която преобладава патриархалната система. Докато ролите на пола, като например отговорността за домакинската работа и грижите за децата, се разглеждат като подходящи за жените в семейството, а на мъжете се възлагат роли като поддържане на домакинството, да печелят пари навън и правото да имат думата по отношение на съпругата и децата си. Докато от жените се очаква да бъдат състрадателни, достойни, почтени и отдадени на своя дом, съпруга и децата си, от мъжа се очаква да бъде силен, лидер, доминиращ и поемащ риск (Avcı 2018). В тази социална и културна структура жените са позиционирани като подчинени.

Ролите на социалния пол представляват концепция, която проправя пътя за мъжко насилие. Ситуации, в които жените надхвърлят ролите, които са им възложени, не са съгласни с мъжете или са подложени на насилие/убити от мъже по причини като ревност и обичай, са доста чести (Avcı 2018). От миналото до днес поради мисловните модели, които са проникнали в културната структура на обществото, мъжете са искали да държат поведението на жените под контрол. Те са виждали като право на жените да им служат, и гарантирали жените да са икономически зависими от тях. В противен случай не се поколебавали да използват насилие над жените, дори да ги убиват (Segal 1992, p. 315).

В наши дни все по-често срещаните новини за насилие над жени и феминизм се появяват в медиите с различни дискурси и представляват оправдание за съществуващия патриархален ред в контекста на пола и стереотипите. В новинарските текстове за насилие над жени изричните и/или скрити описания на жертвите жени и езиковите избори, направени в този контекст, имат определящо влияние върху гледната точка на читателя към жените. В този контекст целта на нашето изследване е да анализираме новинарските текстове в печатните медии за феминизма в Турция и да разкрием с какви характеристики са представени от медиите жените като социални актьори.

Новинарски дискурс, новинарски текстове и техните характеристики

Като вид медиен дискурс, новинарският дискурс се счита за обективна и формална форма на дискурс, но въпреки това лингвистите и журналистите не са се споразумели за обща, точна дефиниция на новините (Xie 2018). Докато Ekstrom (2002) определя новините като „надеждна, безпристрастна и актуална, базирана на факти информация, която е важна и ценна за гражданите в демокрацията“, Fowler (1991) твърди, че новините са продукт, а не естествен феномен, възникващ директно от реалността (цитирано в Xie 2018, p. 399). Като цяло, новината е информация за текущи събития, случващи се на местно и глобално ниво, публикувана в различни медии, като вестници, списания, радио,

телевизия и интернет, като известие, представено в новините и възприемано от читателите като средство за получаване на актуална и обективна информация, има функцията да насочва общественото мнение (Хіе 2018, р. 399). Въпреки това новинарският дискурс е областта на предаване на идеологията и следователно представлява важна предметна област на КАД (Критическия анализ на дискурса) (Rubing & Sandaran 2023). КАД гарантира, че възгледите, внушени от автора в новините, и истинската ситуация на събитията, описани в дискурса, са разкрити. В това отношение Хіе (2018) заявява, че КАД дава възможност на читателя или зрителя да създаде критично съзнание за новинарския дискурс и да развие способността за критичен анализ на новинарския дискурс.

Ван Дайк (Van Dyke 2008, pp. 194) обяснява разликата между новинарските текстове и ежедневните истории с това, че събитията в новините не са представени хронологично, а са подредени според принципи като уместност, важност и навременност. Когато новините за насилие над жени, които формират базата данни на нашето изследване, се оценяват в този контекст, се разбира, че начинът, по който жените, жертви на насилие, са представени в новините, отразява отношението на медиите. Следователно те насочват читателя да се съсредоточи върху този аспект на новините. Поради тази причина също е важно новините да се анализират от критична гледна точка.

Дискурсивно-исторически подход

Дискусионно-историческият подход (ДИП) се фокусира върху понятията „критика“, „власт“ и „идеология“, които са в основата на други подходи на КАД. Той подхожда към концепцията за критика от социална и философска гледна точка и я разглежда от три аспекта: „критика, присъща на текста или дискурса“, „социално-диагностична критика“ и „проспективна критика относно бъдещето“ (Wodak 2001; Reisigl & Wodak 2009; Reisigl 2017). Иманентната към текста или дискурса критика има за цел да идентифицира несъответствията във вътрешнотекстовите/вътрездискурсивните структури, конфликтни дискурси със самите производители на текст, парадокси и дилеми. Социално-диагностичната критика е за изясняване на убеждаващите/насочващите качества, които са експлицитно/имплицитно включени в стратегиите на дискурса. Тя се основава на социални, исторически и политически познания. И накрая, далновидната критика за бъдещето има за цел да допринесе за подобряване на комуникацията, като например „разработване на насоки срещу използването на сексистки език“ или „организиране на предложения и принципи в рамките на публичните институции за намаляване на езиковите бариери в съдилищата и училищата“ (Reisigl & Wodak 2009).

Според КАД идеологията е едностранна перспектива и се състои от общи умствени представи, мнения, нагласи, приемане и оценки на членовете на дадена група. Идеологията е ключова за установяване на силово неравенство

чрез дискурса. Силата се изразява като асиметрични силови отношения между различни социални актьори (Aydın & Ercan 2022). Силата е във връзка с езика, тъй като се легитимира чрез дискурса. По подобен начин текстовете са области на социална борба, където различни идеологии се борят за постигане на хегемония (Reisigl & Wodak 2009). В ДИП са разработени дискурсивни стратегии за разрешаване на разграничението положително „ние“ –отрицателно „те“, кодирано от езика в текстовете. Дискурсивното структуриране на „нас и тях“ е в основата на дискурсите, които подчертават различията и представяват дискриминационен дискурс (Reisigl & Wodak 2009; Karaca 2017). В този контекст ДИП разработи въпроси с цел да разкрие характеристиките на дискурса на текста, и съответно предложи определени стратегии на дискурса, като (i) именуване, (ii) внушение, (iii) твърдение, (iv) възприемане на перспектива, (v) смекчаване и подсилване.

Стратегията за инсинуациите, разгледана в обхвата на нашето изследване, се фокусира върху въпросите „какви характеристики и качества се приписват на социалните актьори, обекти, факти, събития, процеси и действия в дискурса“. Целта тук е да разкрием как социалните актьори го етикетират положително/отрицателно, пренебрежително или оценяващо (Reisigl & Wodak, 2009). Има различни езикови ресурси, анализирани в обхвата на стратегията за инсинуации и внушения. Определянето на начина, по който идеологията е кодирана с атрибути, е важно в контекста на разкриването на начина, по който се подхожда към факта (Aydın & Ercan 2022). В рамките на нашето изследване се разглеждат прилагателни, прилагателни фрази, прилагателни или съществителни фрази и квалифициращи изрази, използвани за характеризиране на положителни и отрицателни черти от тези езикови източници, с фрази, изразяващи стереотипна оценка. Така има за цел да разкрие начина, по който „жените“, като социални актьори, се отразяват в медиите чрез езика в новините за фемицид в Турция, и езиково да разкрие положителните/негативните характеристики и предсказания, съдържащи явни/скрити оценки.

База данни и метод

Базата данни на нашето изследване се състои от новинарски текстове, публикувани в турски ежедневници между 01/01/2024 и 30/04/2024 година, съставени от дигиталния архив Anıt Sayaç, който архив предоставя информация за жени, които са били убити в Турция от 2008 г. насам. От този период (01/01/2024 – 30/04/2024) са взети общо 123 статии от 15 ежедневника (Hürriyet, Evrensel, Sözcü, Akdeniz Gerçek, Kocaeli Barış Gazetesi, Milliyet, NTV, En Son Haber, T24, Gazete Duvar, Sabah, Habertürk, İmza Newspaper, Samsun Haber Hattı, Gaziantep27 Gazetesi). Установено е обаче, че 4 от тях са с един и същи текст. Поради това са анализирани общо 119 новинарски текста.

Новинарските текстове, съставляващи базата данни, се анализират в контекста на стратегията за приписване на ДИП, като се определят прилагателните, действията, квалификациите (майчинство, професия, възраст и т.н.), използвани изрично и/или скрито спрямо убити жени, и се разкрива начинът, по който „жените“ са отразени в медиите във въпросната новина.

Констатации и дискусия

Anıt Savaş е дигитален архив, онлайн „паметник“, който предоставя информация за жени, които са били убити в Турция от 2008 г. насам. Създаден е, за да отбележи, помни и напомня за жени, които са загубили живота си, особено поради домашно насилие. В 119 новинарски текста, взети от 15 различни ежедневника в Anıt Savaş през първата половина на 2024 г. (1 януари – 30 април 2024 г.), характеристиките на жени, които са били жертви на убийство, са разкрити чрез споменатите по-горе езикови източници. В този раздел категориалните характеристики, приписвани на жените като социални актьори в новинарските текстове, съставляващи базата данни, са дадени в таблица 1, а след това са представени примери, избрани от базата данни за всяка характеристика.

Таблица 1. Характеристики, приписвани на жените като социални актьори, в новинарски текстове, публикувани в турските ежедневници, тяхната честота и съотношение

Жената като социален актьор	Брой	Процент
Жената като майка	32	20,6
Жени, описани със семейното им положение	25	16,3
Жени, описани с начина, по който са убити	23	14,4
Жени, описани по възраст	22	14,3
Жени, описани като работещи жени	19	12,4
Жени, описани чрез лицето, което ги е убило/тормозило	16	10,4
Жени, описани с начина им на живот	7	4,6
Разни	11	7,0
Общо	155	100

Както се вижда от табл. 1, жените, станали жертва на убийство, най-често (20,6%) се описват във вестникарските новинарски текстове като социални актьори в качеството им на „майки“. По-долу са дадени примери, взети от базата данни, където жените са характеризирани с тази функция.

(1) ...След като спорът ескалира, Мерт Бойнуегри застреля *майката на 2-те си деца* с пистолет...

Hürriyet 17/04/2024

(2) ...В Мерсин *бременната в 2,5 месеца* Бесра Кърмъзъ (20), която се омъжи за Хасан Кърмъзъ, макар семейството ѝ да се противопоставяше на брака, беше убита от брат си с пистолет...

Hürriyet 08/04/2024

(3) ...Влезлите в къщата полицейски екипи откриха Бусе Демиркъран, *която имаше две момчета* на 1,5 и 4 години, мъртва в спалнята, а съпруга ѝ мъртъв в таванското помещение...

Hürriyet 30/04/2024

В примери (1 – 3) описването на жените като *майка на две деца, бременна в 2,5 месеца и с две момчета*, представя жертвите на убийството в контекста на ролята на пола, като жената се описва в ролята на майка. Както е известно, „майчинството“ е най-традиционната и положителна социална роля, в която се представят жените. Жените, които стават майки, печелят уважение в традиционната социална структура, като изпълняват ролята, която обществото очаква от тях. Вижда се, че поради тази причина авторите на текста в новините подчертават майчинската роля на жените, които са станали жертва на убийство, като използват този стереотип на обществото, за да спечелят симпатиите на социума към жените жертви.

Второто най-често използвано описание на жените жертви на убийство като социални актьори (16,3%) е чрез семейното им положение. В тази категория обаче беше установено, че авторите на новинарските текстове описват жените, които са били жертви на убийство, в негативен контекст. Жените, за които става дума във въпросната новина, са жени, които се опитват да се отдалечат от традиционната роля на „омъжена“, която обществото смята за положителна характеристика на жената. Тези усилия не се оценяват от продуцентите на новинарския текст, причините за това усилие изобщо не са включени в текста, а жените биват представяни като актьори, които унищожават и разрушават брачната връзка без причина. Примери в този контекст, са дадени по-долу.

(4) ... Разбра се, че Нурсел Йълмаз, *която иска да се раздели със съпруга си, е била убеждавана няколко пъти от роднините си и че е отеглила молбата си за развод*...

Milliyet 16/04/2024

(5) ...съпругата на Фърат Йълдъзхан от гр. Бига, обл. Чанаккале, *с която живее отделно от известно време и която ползва собственото си фамилно име* ...

Hürriyet 19/02/2024

(6) ...Шофьорът на ТИР Халил Чаглар уби съпругата си Юксел Чаглар, *която напусна дома преди известно време и се премести да живее при семейството си...*

Gaziantep27 Gazetesi 29/01/2024

(7) ...убитата в Анкара с пистолет от бившето си гадже М.А., чието *предложение за помирение тя не приела.*

Hürriyet 27/01/2024

В примери (4 – 7) характеристиките, приписвани на жените, подчертават, че те не отговарят на традиционната си роля. Тези жени искат да напуснат съпрузите си; живеят отделно от съпруга си и предпочитат да използват своето фамилно име, а не това на съпруга си. Това са жени, които напускат дома и се местят при семейството си, които не приемат предложението на бившия си приятел за помирение и които се опитват да се освободят. Изтъкването на *използването на собственото ѝ фамилно име* в пример (5) е поразително описание, което подчертава факта, че тази характеристика на жена, която естествено се опитва да се възползва от правата и свободите си, не се оценява. В пример (6) с изрази „*като напуска къщата*“, а в пример (7) с изрази „*да отхвърли предложението за помирение*“ е направено отрицателно кодиране като жена, която е непокорна и се осмелява да разруши дома си, която не се е подчинила и следователно е платила цената с живота си. Поради тези причини става ясно, че авторите на новинарски текстове оценяват жените в тази категория с негативни атрибути, което предполага, че жените трябва да живеят под хегемонията на мъжете, в противен случай резултатът от усилията им за освобождение може да бъде „смърт“.

Третата атрибуция, в която жените жертви на убийство най-често се описват като социални актьори (14,4%), е начинът на убийството, кодиран чрез изрази като „*наръгана 9 пъти, простреляна с пушка, убита в резултат на удар, простреляна с пистолет, удушена до смърт, убита с изстрел в главата, простреляна в корема...*“. Примерите, представени по-долу, са в този обхват.

(8) ...*Наръганата на 9 места* жена е тежко ранена...

T24 25/01/2024

(9) ...която беше *простреляна с пушка и тежко ранена* от бившия си съпруг Ясин Д. в Коджаели снощи...

Habertürk 01.02.2024 г

(10) ...която загуби живота си *в резултат на удар в главата* в Багджълар, Истанбул...

Hürriyet 12/03/2024

Юрдигюл и Зиндерен (2012) заявяват, че детайлизирането и разказването на новините по начина, по който са били убити жените, води до

засилване на този образ чрез представяне на жените като „жертви“ и че това придобива качество, което оформя и укрепва традиционно съществуващите негативни представи на жените като пасивност в познанието на читателите (цитирано в Aydın and al. 2016). Като се оценява в този контекст, може да се каже, че новинарските текстове оценяват жените чрез негативни атрибуции, като ги представят като „слаби, безсилни, пасивни“ личности.

Констатациите, извлечени от базата данни, показват, че жените жертви на убийство често се представят в новинарските текстове въз основа на тяхната възраст (14,3%). Може да се каже, че тенденцията да се посочва възрастта на жените жертви в новините за убийства, оказва значително влияние върху социалното възприятие. Особено акцентът върху „младите“ създава впечатлението, че младите жени имат по-висок риск да станат жертви на насилие. Това може да засили идеята, че младите жени се нуждаят от повече защита. В примерите (11 – 13) се представят описания на жените като социални актьори.

(11) ...Раненото 20-годишно момиче [Назлъ Елмас] беше откарано в болница... *Момичето*, чието лечение продължи в болницата, не можа да бъде спасено въпреки всички интервенции и почина снощи.

Milliyet 20/01/2024

(12) ...Исмаил Чакър рани съпругата си Семанур Чакър (31) с пушка след спор.... Семанур Чакър е починала на място.

Habertürk 12/04/2024

(13) ...около 01.30 вчера застреля съпругата си Бусе Демиркъран (23) с ловна пушка в спалнята на къщата им. Докато *младата жена* остана на земята цялата в кръв...

Hürriyet 30/04/2024

Подобни примери затвърждават традиционните социални роли, особено на младите жени, като „слаби и следователно нуждаещи се от защита“. Поради тази причина са оценени в рамките на негативните атрибуции.

Друга атрибуция, често срещано в нашата база данни (12,4%), е свързана с професионалния живот на жени, които са били жертви на убийство. Саллан Гюл и Алтъндал (Sallan Gül & Altındal 2015) заявяват, че причината, поради която образованието на жените и уважаваният статут в обществената сфера са включени в новините, е да се подчертае посланието, че ролята на жената като „майка“ се разглежда като основна и че жените могат да бъдат убити, ако статусът им пречи на това. В примерите, представени по-долу, е изобразена работната ситуация на жената като социален актьор.

(14) ...23-годишният учител по география Зюлкюф Бьочкюн, за когото се разбра, че е получил психологическо лечение в Ерзурум, се скарал със *съпругата си, медицинската сестра-акушерка Кадрие Бьочкюн*, поради ревност...

Hürriyet 14/03/2024

(15) ...Д-р Ферай Балкан, *специалист по спешна медицина и заместник-главен лекар* в държавната болница в Низип, Газиантеп... беше нападната от бившия си съпруг...загуби живота си.

Hürriyet 10/03/2024

(16) ...В община Алиага в Измир човек нарани жена си, *която отиваше на интервю за работа*, с нож наскред улицата...

Sabah 27.02.2024

Примери (14 – 16) показват, че дори да имат уважавана професия и/или статус или както се вижда в пример (16), макар да са членове на силни полови групи в обществото, жените, които се стремят да излязат от традиционната роля на „домакиня“, все още са подчинени и безсилни спрямо мъжете в обществото, което им внушава чувството, че мъжете ги контролират във всяка ситуация и ги „поставят на мястото им“.

В примери (14 – 16) посочването на професията на убитите жени и изричното им положително представяне като работещи/самостоятелни/кариерни/силни/независими жени, изглежда, камуфлира имплицитните негативни последици от тази ситуация. Критическият анализ е от голямо значение за разкриване на имплицитните изрази и внушения, кодирани в текстовете.

Внушенията към жените като социални актьори, изобразявани чрез лицето, което ги убива/тормози, са следните: „убита от съпруга си, бита от съпруга си, взета за заложник у дома от съпруга си, бивш съпруг, гадже, бита от внука си, убита от баща си, от сина си...“. В примерите, взети от базата данни по-долу, жената като социален актьор се изобразява чрез лицето, което я убива/тормози.

(17) ...Тъжна вест след 2 месеца от *битата от съпруга си жена*...

Milliyet 17/04/2024

(18) ...убита от баща си *Турхан Йоздемир* в Адана...

Hürriyet 27/02/2024

(19) ...Назлъ Елмас, която беше *простреляна от приятеля си* с дългоцебно оръжие в Байрампаша, почина в болницата, където се лекуваше.

Milliyet 20/01/2024

В примери (17 – 19) жените, убити от своите *съпрузи, бащи, гадже*, са изобразени чрез лицето, което ги е убило/тормозило. Саллан Гюл и Алтъндал (Sallan Gül & Altındal 2015) твърдят, че причините за убийствата са представени като „маловажни“ чрез дефиниране на социалните задължения на мъжете, които са извършители на феминициди. В примерите, представени по-горе, съпруг, баща, гадже в рамките на тесен мъжки модел новините опосредстват възпроизвеждането на сексизъм. Това може да се тълкува като засилване превъзходството на мъжете и малоценността и пасивността на жените.

В нашата база данни беше установено, че жените, които са били жертва на убийство, също са описани в новинарските текстове с начина си на живот (4,6%). В подобни атрибуции жените са представени с квалификациите „живеещи сами, живеещи със семейство си, живеещи самостоятелно, живеещи отделно...“.

(20) ...Съседите, които не бяха се чували с Улвие Ескиджи, *която живеееше сама* от известно време, намериха жената цялата в кръв на пода, когато отидоха в къщата ѝ...

Milliyet 08/01/2024

(21) ...твърди се, че Н.Т., *която живее сама*, е оставила вратата на къщата си полуотворена за гостите, които щели да дойдат да я посетят по време на празника, защото той е глух и трудно ходи...

T24 06/02/2024

(22) ...Илкер Тарък Юнал се среща с *живеещата отделно* своя съпруга Несрин Юнал, с която беше във фаза на развод от около 1 месец, в дома им... Несрин Юнал също не можа да бъде спасена въпреки усилията на лекарите.

Hürriyet 19/01/2024

В примери (20 – 22) описанията на жени, изобразени с техния начин на живот като *живеещи сами и живеещи отделно от съпрузите си*, представят жените, които са жертви на убийство, като социални актьори, които се нуждаят от защита и които са загубили живота си, защото са нямали „силен“ човек да ги защити, като по този начин обвиняват тях за смъртта им, кодирайки ги с негативни атрибути.

Като резултат от това се вижда, че в разгледаните новинарски текстове жените като социални актьори са изложени най-вече на внушения в ролята на майки, изобразени са със семейното си положение и позиционирани с усилията си за свобода, а тяхната възраст, трудов статус, начин на живот, етническа принадлежност се описват чрез лицето, което ги убива/тормози. Скритите негативни внушения в новините за убити жени се случват в контекста на половите стереотипи и създават среда, подходяща за продължаване на патриархалния ред. В допълнение, негативното влияние върху жените чрез новинарския дискурс, който е вид медиен дискурс, проправя

пътя за създаване на оправдание за смъртта на жените в обществото. Между другото Дурсун (Dursun 2010) заявява, че поставянето на индивидуалността на жената на второстепенно място с изрази като майка, съпруга, приятелка и включването на информация като възрастта на жертвата, семейно положение, връзки, професия, независимо от основния проблем, че жената е била жертва на убийство, засилва сексистките кодове (цитирано от Aydın с продължение, 2016).

Заклучение

Вестникарските новинарски текстове се създават чрез езиков избор, направен в съответствие с издателската политика на вестника, в който се публикуват. Тези тенденции и идеологии могат да бъдат открити чрез методите за анализ, предоставени от Критическия анализ на дискурса (КОД). Дискусионно-историческият подход (ДИП) – един от методите и теориите на КОД, предлага различни дискурсивни стратегии, за да разкрие разликата между „позитивните нас“ и „негативните тях“, кодиращи от езика, за да анализира определени аспекти на текстовете.

За да се разкрие начинът, по който „жените“ се отразяват в медиите, в това проучване бяха разглеждани в контекста на Стратегията за прогнозиране на ДИП новинарските текстове за феминизма в Турция през първата половина на 2024 г. За тази цел беше определено как жените, като социални актьори, са характеризирани във въпросните текстове чрез прилагателни, прилагателни фрази, прилагателни клаузи и различни езикови ресурси и какви характеристики са им приписани, а след това, в съответствие с принципите на ДИП за анализ и имайки предвид социалната и политическата информация на заден план, бяха положени усилия да се определят положителните/отрицателните характеристики на социалните участници.

Анализите, направени в изследваните новинарски текстове, показват, че жените, които са били убити като социални актьори в новинарските текстове на турски ежедневници, са идентифицирани като „майки“, „работещи жени“, със „семеино положение“, чрез „убийците им“. Установено е, че жената е представена на читателите „с възрастта си“, „с начина, по който е убита“ и „с начина си на живот“.

Когато определените категории на внушение се оценяват по отношение на честотата, жените са най-изложени на атрибуциите на майчинство и се позиционират чрез ролята на майчинство в контекста на ролята на пола. И тъй като „майчинството“ е традиционна и положителна социална роля, приписвана на жените, авторите на новини подчертават майчинската роля на жените, като по този начин засилват симпатиите на читателите към пострадалите жени. Второ, жените жертви на убийство се описват със семейното си положение и се представят на читателите с негативни атрибути, като например тези, които *искат да се разделят със съпруга си, които са се развели преди 2 години, които са имали любовна връзка, които са напуснали къщата и които са отхвърлили предложението за помирение*. Във въпросните новини усилията на жените да се отдалечат от ролята на „омъжена“, която е традиционна и положителна черта на обществото, не се оценяват от про-

дуцентите на новинарския текст, като жените са представени като актьори, които разстройват и разрушават брачната връзка.

Третото внушение, на което жените са най-изложени като социални актьори, е описанието на начина, по който са били убити, използвайки изрази като *намушкана на 9 места* или *простреляна с пистолет*. Вижда се, че по начина на убийството им, описан в новинарските текстове, жените се оценяват чрез негативни атрибуции, като се изобразяват като „слаби, безсилни, пасивни“ личности, а като се подчертава възрастта им, особено на „младите“, се подсилва идеята, че младите жени се нуждаят от повече защита.

Четвъртата категория на атрибуция по честота е „възрастта“, като убитите жени се описвани като *младо момиче*, *20-годишна млада жена*. Особено акцентът върху това, че жертвата е млада, е насочен към възприятието, че младите жени трябва да бъдат защитени в рамките на традиционните им роли.

Когато разглеждаме атрибутите към работещите жени като социални актьори, положителните характеристики за жените като силни/независими жени, които могат да стоят на краката си чрез своите професии като *медицинска сестра акушерка*, *треньор по баскетбол*, излизат на преден план. Подобни положителни характеристики обаче прикриват имплицитните негативни инсинуации, че жените, които се опитват да излязат от традиционната роля на „домакиня“, дори и да имат професия или статус, все още са по-низши и слаби спрямо мъжете в обществото.

Атрибуциите за жените като социални актьори, изобразени чрез лицето, което ги убива/тормози, са следните: *убита от съпруга си*, *съпругът от 5 години, който твърди, че му е изневерила*, *бившият съпруг*, *приятеля ѝ*. Тъй като извършителите се определят от социални задължения като съпруг, баща, гадже, а причините за убийствата се представят като маловажни, подобни изображения се считат за засилващи превъзходството на мъжете и малоценността и пасивността на жените.

Атрибуциите, че жените като социални актьори, описани чрез техния начин на живот, се правят чрез изрази като *живеещи сами*, *живеещи отделно*. В контекста на това, че жените жертви на убийство, описани като самотни, безделни и без мъж до себе си, са представени като социални актьори, които се нуждаят от защита и губят живота си, защото няма силен мъж, който да ги защити,

В резултат на нашето изследване беше установено, че съществуващите роли на пола се засилват чрез даване на положителни/отрицателни описания на жените като социални актьори в новинарските текстове чрез прилагателни, фрази с прилагателни и изречения с прилагателни, както и чрез включване на информация, независима от даденото събитие, вместо да се фокусират върху жертвата на убийството, като по този начин се омаловажава убийството на жени. В този случай може да се твърди, че особено негативните описания на жените като социални актьори в новинарските текстове легитимират смъртта на жените.

Резултатите, получени в проучването, и свързаните с тях коментари са ограничени с изследваната база данни. Изследването на различни новинарски текстове

за убити жени ще предостави по-изчерпателни данни за ролите/неравенствата на половете в тези текстовете.

REFERENCES

- ANIT SAYAÇ, 2024. <https://www.anitsayac.com>.
- AVDZHA, F., 2018. *Vrazka mezhdu sotsialnia pol i mediite: Analiz na novini za nasilie sreshtu zheni i femitsidi v pismenite medii*. [Nepublikovana magistarska teza]. Universitet "Akdeniz", Institut za sotsialni nauki.
- AYDAN, D., ERDZHAN, G. S., 2022. Strategii za pripisvane v diskursa vav vestnikarska rubrika (kolonka): analiz v ramkite na istoricheskia podhod na diskursa. *Spisanie za lingvistichni izsledvania*, vol. 22, no. 2, pp. 305 – 330.
- AYDAN, B. N., KODZHAGAZIOGLU, S. Y., ARDA, Ö. E. & GYOLGE, Z. V., 2016. Sravnenie na nachinite, po koito novinite za nasilie nad zheni se obrabotvat v presata. *Turski psihologicheski pisania*, vol. 19, pp. 64 – 72.
- BEL, A., 1998. The discourse structure of news stories. In: A. BELL & P. GARRETH (Pub. ed.). *Podhodi kam mediynia diskurs*, pp. 64 – 104. Blackwell Publishers.
- DZHAN, YU. & ERDZHAN, G. S., 2020. Saobshteni vidove rech i tehnite diskursivni funktsii v turski avtorski statii. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi / Spisanie za lingvistichni izsledvania*, vol. 31, no. 2, pp. 265 – 288.
- DANASH, P., 2021. Nova regulatsia na advokatskata kolegia v obhvata na diskursa na vestnikarskite koloni: analiz v ramkite na diskursivno-istoricheskia podhod. *Spisanie na Instituta za sotsialni nauki na universiteta "Dokuz Eylül"*, vol. 23, no. 3, pp. 1001 – 1023.
- EKSTROM, M., 2002. Epistemologii na televizionnata zhurnalistika: Teoretichna ramka. *Zhurnalistika*, vol. 3, no. 3, pp. 259 – 282.
- FAIRCLOUGH, N., 1995. *Kritichen analiz na diskursa: Kritichnoto izsledvane na ezika*. Longman.
- FAULAR, R., 1991. *Ezikat v novinite: diskurs i ideologia v presata*. Rutlidzh.
- KARADZHA, K., 2017. Izsledvane na predizborni propagandni rechi v ramkata na diskursivnite strategii: diskursivno-istoricheski podhod. *30-i Natsionalen lingvistichen kongres, 13 – 14 may, Ankara*, pp. 93 – 110.
- KONAL, R. U., 2016. *Sotsialen pol i vlast*. Ayrıntı Publications.
- O'KIYF, A., 2011. Analiz na mediite i diskursa. In: GEE, J., M. HANDFORD (Pub. ed.). *Narachnikat na Routledge za analiz na diskursa*, pp. 441 – 454. Rutlidzh.
- OKTAR, L., 2001. Ideologicheskata organizatsia na reprezentativnite protsesi v predstavyaneto na nas i tyah. *Diskurs i obshtestvo*, vol. 12, no. 3, pp. 313 – 346.
- REISIGL, M., 2017. Diskursivno-istoricheskiiyat podhod. In: Flowerdew, J., E. Richardson (Ed. ed.), *Narachnikat na Routledge za kritichni izsledvania na diskursa*, pp. 44 – 59. Rutlidzh.

- REISIGL, M. & WODAK, R., 2009. Diskursivno-istoricheskiyat podhod. In: WODAK, R., & M. MEYER (Ed.). *Metodi za kritichen analiz na diskursa*, pp. 87 – 121. Madrets.
- RUBING, G., & SANDARAN, S.C., 2023. Kritichen analiz na diskursa v novinite v The Times. *Mezhdunarodno spisanie za akademichni izsledvania v biznesa i sotsialnite nauki*, vol. 13, no. 1, pp. 968 – 984.
- SALLAN, GYUL, S., & ALTANDAL, Y., 2015. Seksistki sledi v novinite za femitsid v mediite: Vestnik Radikal. *Zhurnal na Fakulteta po komunikatsia na universiteta "Akdeniz"*, vol. 24, pp. 168 – 188.
- SEGAL, L., 1992. *Baven kadans, promenyasht mazhestvenostta, promenyasht mazhete*. Ayrıntı Publications.
- VANDAYK, T.A., 2009. Novini, diskurs i ideologia. In: WAHL-JORGENSEN, K. & HANITZSCH, T. (Eds.). *Narachnikat po zhurnalistika*, pp. 211 – 224. Rutlidzh.
- VODAK, R., 2001. Kakvo predstavlyava CDA – Rezyume na negovata istoria, vazhni kontseptsii i razrabotki. In: M. MEYER I R. WODAK (eds.), *Metodi za kritichen analiz na diskursa*, pp.1-13.
- XIE, Q., 2018. Kritichen analiz na diskursa na novinite. *Teoria i praktika v ezikovite izsledvania*, vol. 8, no. 4, pp. 399 – 403.

REDICATION STRATEGIES IN PRINTED MEDIA WITHIN THE FRAMEWORK OF DISCOURSE-HISTORICAL APPROACH: AN ANALYSIS ON THE NEWS OF FEMINICIDES

Abstract. News in the print media reflects the editorial policy of the newspaper in which it is published through the selection of linguistic resources. This selection can be identified through the methods of analysis provided by Critical Discourse Analysis. The historical discourse approach, which is an approach to critical discourse analysis, identifies different discursive strategies for analysing certain aspects of texts in order to reveal the difference between the 'positive us' and the 'negative them' encoded by language in texts. One of these strategies, the predictive strategy, reveals what characteristics and qualities are attributed to social actors, objects, facts, events, processes and actions in the discourse by analysing certain linguistic resources in the text. This study examines news texts in the print media about femicide in Turkey in the first half of 2024. The news items that make up the database are taken from Anıt Sayaç (English: Monument Counter), a digital archive that provides information about women killed in Turkey since 2008. The aim of our research is to uncover how women are reflected in the media as social actors in the news stories in question. During the data analysis process, adjectives, adjectival phrases, adjectival clauses and qualifying expressions used to describe female

murder victims in news texts were examined. Our findings show that traditional gender roles are reinforced through explicit and/or implicit linguistic resources and implications in news texts by attributing positive/negative expressions to women, and when women transgress these roles, they are presented to readers through the attribution of negative traits.

Keywords: print media; newspaper news texts; femicide; discursive-historical approach; prediction/attribution strategy; gender roles

✉ **Gulsum Songül Ercan**

ORCID iD: 0000-0002-5392-7008

Dokuz Eylül University

Department of Linguistics

İzmir, Türkiye

E-mail: songul.ercan@deu.edu.tr

✉ **Nur Banu Elbulken, PhD student**

ORCID iD: 0000-0003-1589-3975

Dokuz Eylül University Graduate School of Social Sciences,

Department of Women's and Family Studies

İzmir, Türkiye

E-mail: banuelbulkenn@gmail.com

✉ **Ismail Orkun Atasoy, PhD student**

ORCID iD: 0000-0003-1263-2681

Dokuz Eylül University Graduate School of Social Sciences,

Department of General Linguistics

İzmir, Türkiye

E-mail: iorkunatasoy@gmail.com